

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מצות ציצית

פרשת שלח

בס"ד | גליון מס' 536

כיצד ניצלו אב ובנו מההפצה?

ועשו להם ציצית (ט"ו, ל"ח)

הדרך הנכונה לחיות. זו מתנה כפולה, כי מעבר למצוות הציצית שקיבלנו במתנה, היא טומנת בחובה סגולה כה נפלאה - לזכור את כל מצוות השם, לשמש לנו תזכורת קבועה וצמודה לזכרון מצוות השם!

הרי בכל רגע, מתחדש עלינו היצר הרע, ובפיו טענות, תואנות ומענות. היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך... כמה קשה להתמגן ממנו, כמה קשה להינצל מציפורניו. לפיכך קיבלנו את הציצית - אפוד מגן, שכפ"ץ של ממש. כשלושים אותו יש תזכורת איך לנהוג, לא להתבלבל, לא לסטות, לא לאבד שליטה - לזכור את כל מצוות השם!

'זההיר במצוות ציצית - אינו נמשך אחרי לבו ועיניו' - מבטיחים לנו חז"ל, חושפים את סודן של ארבעת הכנפות. הרי כל הנסיגות שלנו מתחילים מהעיניים המתגרות, הלב שנמשך, ומשם מתחילה ההידרדרות... אבל הלוכז ציצית - הרי הוא מוגן, הקדוש ברוך הוא מניח חומה בצורה על לבו, הוא לובש אפוד מגן מפני היצר!

בשל העובדה כי הציצית הן מגן כה חשוב וכה קריטי, אנו מעטרים בהם את בנינו כבר מגיל שלוש. נכון, הילד עדיין אינו חייב במצוות, אבל הוא כבר זקוק להגנה, כי היצר מחפש גם אותו, ולא משאירים חיילים נטולי הגנה! הרי אנחנו משקיעים בילדינו את כל עולמינו, אינסוף ימים כלילות של כוחות ומשאבים, תפילות ודמעות - ברור שנעטר אותם בהגנה המיטבית האלוקית, באפוד המגן - בציצית!

כל שעלינו לעשות, הוא לשמור על אפוד המגן - הציצית, צמודים על לוח ליבנו. ללבוש את הבגד בכל רגע, לוודא שהחוטים מושלמים וכשרים, לקשור את החוטים בכוונה 'לשם מצות ציצית' כי הכוונה מעכבת, ולשמור על הציצית יפים ונאים, לקיים 'זה א-לי ואנוהו'. השמירה על הציצית ולבישתה מדי יום בשמחה ובהתרגשות, מגינה עלינו ושומרת עלינו, והיא גם סגולה בדוקה ומונסה, טובה מכל צמח מרפא או שיטה טכנית - לשיפור הזכרון שלנו!

'אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על מצוות ציצית' - נברך על הטלית קטן, 'אשר קדשנו... להתעטף בציצית' - נברך גם על הטלית גדול. מתוך הודאה ושמחה, שאבינו האוהב שבשמיים העניק לנו שכבת מגן עוטפת ומגינה. אשרי העם שככה לו!

ההגנה הבטוחה ביותר!

את הסיפור המסעיר הבא, כתב בעל המעשה בעצמו, בעדות אישית מטלטלת לב ומסעירת נפש, מתוך התופת הנאצית בימי השואה האיומה. הדברים מופיעים בספר 'מקדשי השם',

בראש רשימת התחומים המושקעים בחקר המוח, ניצב חקר תכונת הזיכרון. תכונה זו היא תכונת יסוד, בעזרתה אנו יודעים מהו השם שלנו, מספר הזהות, הטלפון, כתובת הבית - וכן הלאה. גם כל ההתקדמות שלנו בחיים היא תלויה זכרון, שכן כל הידע שאנו קונים והמידע שאנו מעבדים, הכל שמור ומאוכסן במרתפי המוח, בתוככי הזיכרון.

בעידן הנוכחי, כל חוקר מתחיל כבר יודע להסביר מה ההבדל בין 'זיכרון טווח קצר' ל'זיכרון טווח ארוך', מה מאוכסן באלה תאי זיכרון, וגם ללמד אותנו דרכים וטכניקות שונות לשמור ולשפר את הזיכרון שלנו. בעולם הרחב נערכות תחרויות זיכרון עתירות משאבים ומשתתפים, וכולם רצים להאזין לגאון הזיכרון התורן, החושף טכניקת זיכרון שלא ידענו עליה עד עתה...

שמונים שונים למריחה, כדורים מוזרים לבליעה, עשבי בר וצמחי מרפא - זו רשימה חלקית בלבד, המצטרפת לטכניקת הזיכרון הכפול, שיטת הזיכרון ההפוך, דרך הזיכרון המתגלגל, ועוד שיטות רבות ומשונות, המנסות בכל רגע בכל רחבי תבל. כולם מתוך מטרה אחת - להגיע לזיכרון האולטימטיבי, הטוב ביותר, המושלם לגמרי, אותו זיכרון בעזרתו לא נשכח דבר!

אך גם בין תחומי הזיכרון, יש הבדל משמעותי בין מה שאנו צריכים לזכור. לזכור את השם מאוד חשוב, לזכור את שמו השלישי של בן הדוד - קצת פחות, ואת כתובת ביתו - עוד פחות... הדבר הכי חשוב לזכור זה את תעודת הזהות האישית והערכית שלנו, את ערכי הבסיס על פיהם אנו מנהלים את חיינו, את יסודות ההתנהגות הנכונה והמיטבית שלנו.

זה המידע החשוב ביותר לזכור, כי אדם שאינו זוכר את ערכי הבסיס החשובים לו - עשוי לנהוג בצורה שאינה ראויה לו, לטעות ולפעול אחרת ממה שלמד וחונן. לכן כה חשוב לנו לזכור היטב את ערכי היסוד שלנו, כדי שנוכל לנהוג על פיהם, כדי שבכל רגע נתון ובכל צומת בחיים - נדע איך לנהוג, מה וכיצד לעשות.

בפרשת שבוע זה אנו מקבלים את מתנת הציצית, החושפת לנו תגלית ייחודית: 'וזכרתם את כל מצוות השם' - הציצית היא הכלי בעזרתו יתחדד זכרונו, למען נזכור לקיים את כל מצוות השם, למען לא יישכח מאיתנו אף פרט מתעודת הזהות הערכית, הבסיסית והיהודית שלנו. לבישת הציצית היא ערובה לזכרון מיטבי של מצוות השם, לפיהן נלך ובדרךנ נפעל.

כמה מרגש ומעורר שמחה, לגלות כי הקדוש ברוך הוא לא נתן לנו רק מצוות ערכיות שמשנות לנו את החיים, אלא גם העניק כלי עוצמתי לזכור, מין תזכורת תמידית צמודה, לבושה עלינו, המזכירה לנו בכל רגע את מצוותיו ואת

יהלומים מה'חזון איש'...

אל החזון איש זצ"ל נכנס יהודי, ומבט של כאב בעיניו. 'אני צריך לשפר את מידותיי בדחיפות', אמר, 'הורגלתי להיות איש קשה וזעף, ואני מבקש להפוך לרך ונינוח יותר, אך לצערי - עד כה ללא הצלחה', תינה את כאבו.

החזון איש הביט בו, וניכרים דברי אמת. יהודי מבקש לשפר את מידותיו, הרי זו צרת רבים מפורסמת, ואשריו ואשרי חלקו שהוא מתמקד בנושא, ומנסה ללא הרף לשפר את מידותיו. אך מהי הדרך? מהי העצה?

'שלוש עצות אתן לך', אמר החזון איש, 'תקפיד, שלא לגעת בידך מעל המרפק כי זה מחייב נטילת ידיים, ואם נגעתי - הזדרז לטויל ידיך. בנוסף, תסגל לעצמך מנהג, להתפלל על צרך חסר, גם אם אינך חש בצערך...! אלו היו שתי מתנות, ומכאן למתנה נוספת:

'תהיה זהיר במצוות ציצית. תוודא שאתה לובש תמיד תמיד את הציצית, שהן כשרות ונאות, שלא חסר בהן חוט או שחסר מהשיעור הראוי, ושנקשרו כהלכתן. הציצית יועילו לך לשפר את מידותיך!' - פסק החזון איש וגם העיד בפניו:

'אני מכיר יהודי, שהתקשה מאוד במידותיו. הענתי לו עצות אלה והפלא ופלא - מידותיו השתנו לבלי הכר, השתפרו עד בלי די, כל רואיו ומכיריו מחבבים אותו ומשבחים את מידותיו הנפלאות והנאצלות...'

מעורר מחשבה! הרי רבי ישראל סלנטר זצ"ל כותב, כי קל יותר ללמוד את הש"ס כולו בלילה אחד, מלשבר מידה אחת במשך 120 שנות חיים! אין ספק כי משימת תיקון המידות ושיפורן, להיות אדם טוב, נוח סביל ומפרגן יותר - היא פרויקט חיים הדורש עבודה מאומצת ואיתנה, לאורך שנים ארוכות ותוך השקעה תמידית...

והנה, בספר 'מעשה איש' עמוד קצ"ב ב' מופיע הסיפור, מגלה לנו החזון איש עצות זה, 'הלומים של ממש, שמקצרים את הדרך ומקלים על ההגעה ליעד הנשקף. שלושה יהלומים, ביניהן הציצית היקרה, כלי מועיל ובטוח, רב עוצמה ורב השפעה, שסגולתו לסייע בשיפור המידות, שעוצמתו רבת היקף ובעלת השפעת עומק על התחום הנכסף ביותר - על המידות, על פרויקט החיים המשמעותי והכביר שלנו!

הבא נאמץ את הציצית בחום, נקפיד על לבישתה בכל עת ובכל תנאי, נבדוק שאנו לובשים ציצית שנקשרה 'לשם מצות ציצית' והיא כשרה ומהודרת. גם את ילדינו נעטר בבגד היקר, לסייע להם כבר מגיל צעיר להגיע ליעד הנכסף של כולנו, לשפר את המידות כבר מגיל צעיר. הציצית הן כלי יעיל במיוחד במערכה על שיפור מידותינו, והופכת את חיינו לטובים ורגועים יותר!

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

שכתב הגאון הרב צבי הירש מייזליש זצ"ל, רב העיירה ניימארק שבגליציה ולימים רב במחנות העקורים עד שהפך לרב קהילת 'שארית ישראל' בשיקאגו, וספרו מתאר בקולמוס ספוג דם את גלגוליו בעמק הבכא, וזה דבר המעשה:

היה זה בשערי המקום הנורא ביותר עלי אדמות, מחנה ההשמדה אושוויץ. לשם הגיעו הרב ובני משפחתו, כשבחיקו של הרב טמון החפץ האהוב עליו מכולם - הטלית היקרה אותה קיבל בירושה מזקנו, הרה"ק בעל ה'ייטב לב' מסיגעט ז"ע. בדרך לא דרך הצליח להחזיר את הטלית לצריף אליו שובץ, אך הבין כי מסוכן להתעטף בטלית גדול במחנה בו שורצים אנשי קאפו אכזריים, ולפיכך, בצער רב, כשלב נקרע ושותת דם, חתך הרב את הטלית הגדולה, נקב חור במרכזה, והפכה לטלית קטן.

אמנם, גם ללבוש טלית קטן זה מסוכן במחנה אושוויץ, אבל לפחות ניתן ללבושה תחת הבגדים, ולקוות שלא ישימו לב. הדבר היה כרוך בסכנה של ממש, שכן בגדי האסירים במחנה היו זהים ודקים, ובמבט מעמיק ניתן היה לגלות כי מתחת הבגד השגרתי - מדי האסיר, לובש האסיר בגד נוסף.

אך הרב לא יכול להיפרד מבגד הציצית היקר. 'לבי בטוח שמצות ציצית תהיה לי לסגולה ולשמירה מפני המזיקין בשעת הרס העולם' - הוא מעיד על תחושתו. במקום כמו אושוויץ, כשסכנה כבירה מרחפת מעל החיים, הצורך בלבישת הציצית נחרץ וגדול הרבה יותר מבימי שגרה...

מדי ערב, אחרי יום עבודה מפרך, הלכו האסירים לצריף העלוב שנשא את השם מקלחת, היה זה חדר קטן שצינור מים קרים בתקרתו. בכניסה ישב שומר אכזר שהביט ביהודים היוצאים מהמקלחת, בחן אותם לוודא כי איש מהם אינו יוצא עם יותר מבגד אחד. כדי להפיג את שעמומו, היכה לא פעם יהודי מזדמן, סתם, בשם האכזריות שנודעה לשמצה...

כשראה השומר את הרב יוצא, הבחין כי בגדיו עבים מהרגיל. חיש קרא אליו את הרב, ואחרי חבטה הגונה על ראשו החל ממשש את בגדיו, מוצא מתחתיהם את הבגד היקר - את בגד הציצית... הרב רעד על מקומו באימה, עיניו בהקו בחרדה, ואילו השומר צחצח את גרונו ושפשף את אלתו, לפני שהחל לצרוח ולהצליף: 'בזש לך יהודון מלוכלך! מהיכן גנבת את הבגד הזה? וכי לא די לך בבגדים הנאים שהמחנה מספק לך?' שאג הצורר והצליף ברב מכות רצח...

אחרי דקות ארוכות של הכאות והשפלות, שוחרר הרב, אסף את עצמותיו השבורות, עצר את שטפי הדם, ויצא לצריף שלו. מיד בכניסתו לא הביט על עצמותיו הדואבות ולא חשב את פצעיו, ראשית בדק את בגד הציצית, לוודא כי נותר בשלמותו... כשגילה כי הבגד עודו לגופו, מלוכלך בכתמי דם ומאובק היטב אך עדיין כשר ומהודר ללבישה - עיניו נצצו משמחה וכמעט ששכח את המכות הרבות שחטף...

מה לו מכות, מה לו הכאות, מה לו חבטות... מה צריך יהודי יותר מבגד ציצית? מה עוד חלומה הטוב ביותר יותר מלשמור על בגד הציצית קרוב ללבו? הן כל עוד הבגד עליו - הוא מוגן, הוא שמור. כל פגע רוחני וכל מזיק גשמי, לא יוכלו לו. הנה, גם השומר האכזר יכול היה להורגו באבחת יריה אחת, אבל לא עשה זאת! האין זו עדות להגנתה של הציצית?

הטיית הראש רגע לפני...

הרב המשיך ללבוש את הציצית במסירות, לכל אורך תקופת המלחמה. לקראת סיומה, החלו הנאצים בתוכנית שטנית ומרושעת להעביר את היהודים אסירי הפרך אל תוככי גבולות גרמניה. רגע לפני שעלו על הרכבת, הוכרחו להתייצב בשתי שורות ישרות, ולעבור בסך לפני הקאפו - השומר שעתיד ללוותם במסע, שספר אותם ומישש את בגדיהם, מוודא כי אינם מבריחים עימם כל ציוד בטחוני או בעל ערך.

כשהגיע אל הרב מייזליש, מיד במישוש הראשוני, הבחין שמשוה אינו כשורה. בחמת זעם משך את חולצתו, ולנוכח עיניו הנדהמות גילה שם בגד מצהיב מיושן, מאובק ומקומט, וחוטמים קשורים לו בצידו. הרב הביט לעברו בחרדה גלויה, ואז, במשיכה אכזרית וחזקה, משך השומר הנאצי את בגד הציצית, וקרע אותו מעל גופו של הרב...

'לא, לא, רק זה לא!' - זעק לעברו הרב באימה. 'הבגד הזה לא שווה כלום, אתה לא צריך אותו. אנא, תן לי אותו בדרכי האחרונה!' - התחנן הרב כמבקש על נפשו... אך בקשת הרב עוררה את חמת זעמו של השומר, וכשלא מצא כל פריט בעל ערך אחר - בחר לבטא את זעמו על בגד הציצית היקר...

בחרי אף, תפס השומר את הבגד וקרע אותו לגזרים, לנוכח עיניו הדומעות של הרב - - -

'אוי ואבוי!' - החל הרב בוכה ומיילל, 'מה יהיה? לקחת לי את הבגד, לקחת לי את ההגנה!' - התחנן שוב, מבקש לעצור את הקריעה הנפשעת, את השחתת הבגד

שמסר את נפשו לשומרו, והוא ששומר עליו... אך השומר האכזר לא אבא לשמוע, תפס את הבגד והשליכו אל התנור הבוהר, שם הפך למאכלת אש...

הרב התפרץ בבכי מסעיר, מלווה במבט הומה את הבגד הנשרף. השומר לא נתן לו אפילו להיפרד מהבגד כראוי, וזירזו לעלות אל הרכבת הממתניתה. בלב קרוע ומורתח עלה הרב אל הרכבת, מבכה את בגד הציצית היקר שאבד לו, את השמירה וההגנה שכבר לעולם לא ישובו. עם זאת, התחזק הרב באמונה כי מסירות נפשו והעובדה כי כה התאמץ והתחנן על בגד הציצית, יעמדו לו להגנה ושמירה גם בשלבים הבאים...

וכך אכן קרה, עוד באותו ערב. השעה היתה שעת לילה מאוחרת, כשהרכבת שעטה על המסילות בואכה גרמניה. בתוככי קרונות המשא הצטופפו מאות יהודים שישבו צפופים וצמודים זה לזה, דחוסים בדוחק נוראי, וכדי לעצום עין לשינה מינמלית - הוצרכו להישען זה על כתף זה. במרכז הקרון, כמו פריץ מדושן עונג, שכב על ספסל רחב הקאפו האכזר ששרף את הציצית, וישן שנת ישרים כשקול נחירותיו מהדהד ברחבי הקרון...

גם הרב מייזליש ניסה להירדם מעט, והשעין את ראשו על כתפו של בנו זלמן לייב שישב לצידו, מנסה לעצום עין. עברו כמה דקות, כתפו של הבן החלה לכאוב מהתנוחה בה הוא נושא את ראש אביו, ופנה לאביו בבקשה: 'טאטע, עס טיט מיר אזוי ווייא, איך קען עס לענגער נישט אויס האלטען' ('אבא, הכתף כואבת לי מאוד, אני כבר לא מחזיק מעמד')...

ברגע הראשון, הדבר נראה מוזר. מדוע שהבן יסרב לשאת את ראש אביו על כתפו, במקום בו כל יהודי מושיט את כתפו לראשו של חבר? מה קרה לבן, שהתנוחה כל כך הכבידה עליו, עד שגרמה לו לפנות לאביו בקריאה נרגשת כי יטה את ראשו לצד השני?

גם האב התפלא, ובתיאורו, הוא מסביר עד כמה היה הדבר לפלא בעיניו. אך עם זאת, לאור בקשת בנו מקרב לב, וכיוון שאב לעולם ינסה להיטיב לבנו - הרים את ראשו מכתף בנו, והטה את ראשו לצד השני - להשכיב את הראש על כתף היהודי היושב בצמוד אליו מהצד השני. מירוח צר נוצר בין ראשי האב והבן...

באותה עת, בשמיים הכהים הפרושים ממעל, נצנצו פנסים מוטסי ארצות הברית. מפציצים כבדי משקל ורחבי גרם חיפשו את הנקודות המיועדות להפצצה, וגילו רכבת נאצית שועטת על המסילות. עד מהרה לחץ הטייס על הכפתור הנכון, ושיגר פצצה עוצמתית במיוחד לעבר הרכבת. בניסי ניסים החטיאה הפצצה את הרכבת עצמה, ורק רסיס ממנה נשר לתוכה...

הרסיס פער חור בתקרת הקרון בו היה הרב מייזליש, ועבר במירווח הצר שבין ראשו לבין ראש בנו - כן כן, באותו מקום עליו השעין האב את ראשו אך לפני שניה... משם המשיך הרסיס הישר לספסל אליו שכב השומר הנאצי הארור, וברגע אחד פגע בשתי ידיו, מותיר ידיים כרותות למחצה ושונות דם...

הנאצי התעורר והחל לעזוק מייסורים, משתנק מבכי, צועק בקול, מתייסר עד אין קץ. נס פלאי היה זה, שהרב ניצל בהטיית ראשו לצד השני שניות ספורות קודם לכן, לאור בקשתו המפתיעה של בנו. הציצית המשיכה להגן עליו בשל מסירות נפשו, ונקמה את נקמתה בצורר האכזר שהשחית אותה ברשותו...

כל הנוכחים בקרון, הביטו בנעשה בחרדה משולבת בתדהמה. הן זה לא ייאמן, כיצד הרב שמסר נפשו על הציצית ניצל בכמה שניות, ואילו הרשע שפגע בציצית שילם את המחיר במלואו, עד שנקטעו באחת שתי ידיו שהשחיתו את הבגד היקר. מדהים עד כמה יכולת הציצית להגן ולשמור על מי שהתמסר לה באדיקות, ולנקום את נקמתה במי שהפריע ללבישתה במסירות נפש!

כי גם אחרי שהציצית לא היתה עליו, מסירות נפשו למענה הצילה את חייו, והשיבה לשונאו את גמולו בראשו. הצורר הנאצי האכזר סיים את חייו בייסורים, ולעומתו - הרב השתחרר כעבור ימים בודדים וזכה להקים משפחה וקהילה לתפארת, מכונן חיים חדשים ועשירים ביהדות ובעשייה. ולדורי דורות עוד יהדהד המסר העולה מספורו המטלטל:

ציצית היא שמירה, הגנה, אפוד מגן של ממש. ברוחניות כמו בגשמיות, בכל רגע נתון יש לנו אויבים. היצר הרע מתחדש בכל רגע, טוען טענות, נותן תירוצים, מנסה לדרדר אותנו לתהומות שלא נדע... מראות אסורות, שמיעות לא רצויות, ביטול תורה, לשון הרע שמאוד מגרה לאומרו - היצר אינו בוחל באמצעים...

כנגדו, וכנגד הקמים על בטחונו האישי גם במובן הגשמי, יש לנו אפוד מגן, הציצית היקרה. כמה נאמץ אותה אל ליבנו, נחבקה באהבה ובשמחה, נשמור עליה כשרה ומהודרת, עשויה כוונתה ומושלמת במידתה. נלבש אותה מדי יום בשמחה תוך הכרזה ברורה: ברוך הוא אלוקינו שבראנו לכבודו ונתן לנו הגנה יקרת ערך - את מצוות הציצית!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס